

Weltner J.: A szabadszervezet.*

A szabadszervezet, illetőleg amint általánosan ismerjük, az „ellentállási pénztár” a munkások gazdasági harcainak a legfőbb kelléke. Szinte gúnynak látszik, hogy egy olyan államban, amelyet főszozolgabírói észjárással és rendőri tapintattal kormányoznak, hogy egy olyan államban, amelyben szabadnak csak azokat az intézményeket lehetne nevezni, amelyek a kiváltságosok érdekeit szolgálják, ahol ellenben minden tilos, ami a munkásság függőségének és kizsákmányolásának enyhítésére szolgál, ahol aggódó gonddal vigyáznak arra, hogy a munkások műveltségét ne lehessen fejleszteni, a munkásoknak is van egy olyan szervezete, amelyet szabadszervezetnek neveznek.

Ellentmondásnak látszik, de tényleg úgy van, hogy a szabadszervezet azért „szabad”, mert létesítését eltiltották, mert minden eszközzel arra törekedtek, hogy a munkások gazdasági harcait hatálytalanná tegyék. A magyar állambölcsesség már évtizedek óta olyan irányban akarja az úgynevezett magyar ipart fejleszteni, hogy az egyes iparosoknak, vállalkozóknak és gyárosoknak gépeket, kedvezményeket és szubvenciókat osztogat. Természetes, hogy az állami támogatás bő alkalmat nyújt arra, hogy az állami befolyást olyan téren is érvényesítse, amelyet más utón nem tudnának elérni, hogy az iparosoknak nyújtott kedvezmények a politikai megvesztegetés jellegével bírnak.

Az állami támogatás egyik eszköze a munkások elnyomása is. Nemcsak gépeket és pénzt akarnak a tőkéseknek szolgáltatni a magyar ipar fellendítésére, hanem olyan munkástömeget is, amely kis igényű, szolgailag engedelmes s amely békén túri, hogy a kizsákmányolók megnyírják. Úgy okoskodnak, hogy a magyar ipar akkor lendül fel a legjobban, ha a foglalkoztatott munkások alacsony munkabérért hosszú munkaidőt dolgoznak. így azután a szociális bölcsek egyszerű számítása szerint a magyar ipar versenyképes lesz, mert a munkásoknak fizetett silány munkabérek a munkáltatókat képessé teszik arra, hogy a fejlett osztrák iparral sikeresen megbirkózzanak.

Az persze számításon kívül hagyták, hogy az ipari fejlődés leghatalmasabb emeltyűje a művelt, képzett munkásosztály. Nem vették figyelembe, hogy azok a munkások, akik tehetségesek és szakmunkájukban elősorangúak, nem bolondultak meg, hogy a jogtalanság hazájában rabszolgai függésben, silány munkabérért dolgozzanak. Nem vették figyelembe, hogy az ilyen munkások nagyon gyorsan összeszedik a sátorfájukat és kivándorolnak olyan államokba, ahol megbecsülik munkájukat, ahol a munkást emberszámba veszik és tisztességesen díjazják.

* Részlet szerzőnek, A szabadszervezet” című kitűnő tanulmányából.

A speciális magyar szociálpolitika legelső vívmánya az volt, hogy a kivándorlásról beszámoló jelentések szédítő, elszomorító számokat tüntettek fel. A kivándorlás évről-évre hatványozottabb mértékben terjedt és a magyar munkást megismerték az egész világon. Nemcsak a fillérekkel díjazott földművelő népesség vándorolt ki, hanem a képzett ipari munkások nagytömegei is elárasztották a Kontinentet és Amerikát. A német, osztrák, francia és angol nagy ipartelepek megteltek a magyar ipari munkások ezreivel és fokozták ezeknek az államoknak a versenyképességét.

A „föllendített” magyar ipar ezzel szemben szomorúan tapasztalta az ipari föllendülés idejében, hogy nem képes a követelményeknek eleget tenni. Általános volt a panasz, hogy nincs elég munkás. A nagyobb ipari városokban, amelyekben mégis kénytelenek voltak a munkásokat rendesen díjazni, még csak eltegnődtek valahogy. A vidéki kisebb városokban azonban az iparosok lehetetlen helyzetbe jutottak és igen gyakran csak nagyon magas munkabérek ígéréssel bírtak maguknak munkásokat szerezni.

Figyelmen kívül hagyták a magyar szociálpolitika kitűnő irányítói azt is, hogy a silányul díjazott munkás munkája is silány. Nem számoltak azzal, hogy lia elvágják a munkásoktól azt a lehetőséget, hogy műveltségüket fokozzák, ha bánásmódjukkal és silány munkabérekkel kiölnék belőlük minden ambíciót – amely pedig a továbbfejlődés nélkülözhetetlen kelléke – hogy ebben az esetben a versenyképességről is le kell mondaniok, mert az iparban csak azok az üzemek vehetik fel sikerrel a versenyt, amelyek a legjobb gépekkel és a legképzettebb munkásokkal dolgoznak.

Az iparfelügyelők jelentéséből kitűnik, hogy a magyar iparfejlesztés még most is a jelzett elavult és (ehetetlen eszközökkel dolgozik. Nem veszik figyelembe azokat a szomorú jelenségeket, amelyeket felsoroltunk, hanem mindenben szolgálatára állnak azoknak a lelketlen munkásnyúzónak, akik azt hiszik, hogy a filléres napidíjak fizetése a legjobb eszköz valamely ipari vállalat megerősítésére. A magyar szociálpolitika csak nagyon hitvány eszközöket adott munkások védelmére az iparfelügyelők rendelkezésére, de még ezeket az eszközöket sem használják ki. A jelentésekben minduntalan visszatér az a kijelentés, hogy számos vállalat megszegi a törvényeket, hogy kis gyermekeket, nőket, férfiakat képtelen módon kizsákmányolnak, hogy az ipariörvény rendelkezéseit teljesen figyelmen kívül hagyják, de nem lehet ellenük semmit sem tenni, mert ha erélyes intézkedésekkel gátat akarnának vetni a nyúzásnak és törvénytörésnek, „ez azt jelentené, hogy számos vállalatnak be kellene szüntetni az üzemét.”

Ez tehát nyílt brutális beismerése annak, hogy a magyar ipart csak kisgyermekek és nők tönkretételével, a törvények kijátszásával lehet fejleszteni. Ez különösen jellemző egy olyan államban, amely rendőri szervezetével még a legkisebb kihágást is gyorsan megtorolja. Ha valaki a magántulajdon ellen a legcsekélyebb bünt követi el, akkor a bűnöző szociális viszonyaira való tekintet nélkül gyorsan a törvénytörés élé állítják a bűn elkövetőjét. Hiába mondja valaki, hogy a családjával együtt éhezett, hogy segítséget sehonnan sem várhatott, a törvénykönyv rideg szakaszait mégis ráhúzzák. A törvényeket csak akkor rúgják fel, ha nyolc-tízéves gyermekeket 14-16 óra hosszáig foglalkoztatnak egyes vállalkozók és ezzel a tömeggyilkosság büntetést követik el. A magyar „iparfejlesztés” szent nevében büntetlenséget biztosítanak mindazoknak, akik a munkásokat a törvények figyelembevétele nélkül igyekeznek minél előbb elpusztítani.

Szerencsére a munkások maguk voltak azok, akik az állam nevetséges és szívtelen szociálpolitikáját nem vették be, hanem a saját erejükkel igyekeztek olyan állapotokat teremteni, amelyek a munkások munkaviszonyait tűrhetővé tették, amelyek lehetővé tették azt, hogy ne kellessen minden intelligens és képzett munkásnak ebből az országból kivándorolnia.

Ez a munka természetesen nagyon nehezen ment. Az a kis csoport, amely először mert szembeszállni az állam hivatalos hatalmával, az üldözés minden módjával megismerkedett. Akkor még – a kilencvenes évek elején – sokkal könnyebben bántak el a munkásokkal, mint ma. A rendőrkapitányokat és szolgabírákat szabadjára eresztették és teljesen az ő szociális érzékükre bízta, hogy a jogokat és kenyeret követelő munkásokkal szemben milyen eszközök alkalmazását tartják helyesnek. Milyen gúnyos nevetés fogadta ezekben az időkben azokat a munkáscsoportokat, amelyek a három nyolcas: a nyolc órás munka, a nyolc órás szórakozás és a nyolc órás pihenés jelszavait hangoztatták és amelyek az általános, egyenlő és titkos választójogot követelték.

Komolyan akkor senki sem vette ezeket a jelszavakat. A nyilvános gyűléseken kis rendőriparok tiltották meg, hogy az előadók a szociáldemokrata követelésekről beszéljenek és sokszor minden indok nélkül, csupán azért oszlatták fel a gyűléseket, hogy gyorsabban mehessenek szórakozásaik után.

Azonban egyre nagyobb csoportok egyre nagyobb komolysággal hangoztatták ezeket a követeléseket. Messzire vezetne, ha mi a munkásmozgalom első éveinek kicsinyes fásztói küzdelmeit akarnók leírni. Szervezetünk régi tagjai ismerik a famunkások küzdelmeinek részleteit. Azokkal az üldözésekkel és kicsinyességekkel, amelyekkel nekünk is meg kellett küzdenünk, az egész munkásosztálynak meg kellett birkóznia.

Már magának az asztalos szakosztálynak megalapítása is rendkívül nagy nehézséggel járt. Az országos szervezetet nem engedték meg s a fővárosban is megátolták, hogy az asztalosok szakegylete megalakulhasson. Csak több évi küzdelem után juthattunk el végre oda, hogy az asztalos szakosztály megkezdhesse működését és ezzel megtörtént az alapvető munka ahhoz, hogy a jelenlegi hatalmas és erős famunkás szövetséghez eljuthassunk. Természetes, hogy a hatóságok üldözése mellett a munkások közönyösségével, kishitűségével és kultúrálanságával is meg kellett küzdenünk. Az uralkodó osztály gondoskodott arról, hogy a munkásság nevelése elhanyagolt, hogy szellemi színvonala alacsony legyen. A gazdasági szervezkedés legelső és legelőkelőbb feladata tehát az volt, hogy a munkások műveltségét fejlessze, hogy a munkások lelkét fogékonyra tegye azok iránt a nagy eszmék iránt, amelyet a munkásmozgalom: a szociáldemokrácia végső célul kitűzött.

Sokkal nehezebbek voltak az akadályok a szabadszervezet megalakításánál. A szakegylet munkanélküli és utassegélyt nyújtott tagjainak és ezzel bizonyos anyagi ellenszolgáltatást adott azoknak, akik a szak-, egyletbe beiratkoztak. Alapszabályokkal rendelkező testület lévén a szakegylet, az agitáció minden eszközét felhasználhatta arra, hogy tagokat szerezzen, míg a szabadszervezet tiltott dolog volt, amelyet a rendőrség és a belügyminiszter el nem ismert s amely ellen egész erejükkel harcoltak.

A szabadszervezet létesítésének szüksége már maga is jelzi azt a botrányos helyzetet, amelyben a magyar munkásság élt. Az összes európai kultúrálamban a gazdasági szervezetek létesítésével már meg

volt oldva a szabadszervezet is. Ugyanis minden európai kultúrálamban megengedték azt, hogy a munkás szövetségek ne csak munkanélküli és utassegélyt adhassanak, hanem az alapszabályok kifejezetten megengedték, hogy a szervezetek sztrájkban álló tagjaikat is segíelyzhessék.

A mi bölcseink azonban másképpen gondolkodtak. Mikor végre nagy nehezen rászánták magukat arra, hogy a szakegyletek alakítását megengedjék; akkor abból az elvből indultak ki, hogy a munkáltatóknak nem árthat semmit, ha vannak olyan munkáscsoportok, amelyek egyletesdít játszanak, ha a tagokat munkanélküli esetén segíelyezik és ezzel meg enyhítik azt a nyomorúságot, amelyet a tőkés társadalmi szervezetének rendszertelensége okoz.

A sztrájkokról azonban hallani sem akartak. Nyíltan, kifejezetten kikötötték, hogy a szakegyletek a sztrájksegély kérdésével nem foglalkozhatnak, tagjaikat nem segíelyezhetik és kikötötték maguknak azt is, hogy abban az esetben, ha a szervezetek ezzel a kérdéssel foglalkoznak, feloszlatottak legyenek.

A dolog azonban nem ment olyan kedélyesen, mint ahogy azt elképzelték. A munkások a legális szervezetekben megkezdték az önképzés fontos munkáját, de ezzel kapcsolatosan rögtön megindították az akciót arra is, hogy egy olyan szervezetet létesítsenek, amely a gazdasági harcok idején rendelkezésükre áll és amely lehetővé teszi azt, hogy a jobb munkabérékért és az alacsonyabb munkaidőért sikeresen küzdhessenek.

Hiába tiltotta be a belügyminiszter a sztrájkpénztár alakítását, a munkások tudták, hogy életérdekeik egyenesen megkövetelik azt, hogy a munkáltatókkal szemben védekezzenek. A sztrájkcélokra való gyűjtés eltiltását a munkások már azért sem tűrheték, mert ugyanazok a miniszterek, akik a munkásokkal szemben minden eszközzel hadakoztak, egyben teljes erejükkel elősegítették azt, hogy a munkáltatók a saját soraik erősítésére azokat az eszközöket is igénybe vegyék, amelyekkel a munkások törvényesen nem élhettek.

Talán egyedül álló az egész világon az a jelenség, hogy a két egymással szemben álló küzdő fél közül az eresebbnek megengedik azoknak az eszközöknek az alkalmazását, amelyeket a szegényektől elvonnak. Bizonyos, hogy a kapitalista termelőmód uralma alatt nyögő összes államokban az államhatalom a munkáltatók pártján van és őket, mint az úgynevezett államfentartó elemeket, pártosan védelmezi. Magyarországon azonban nyíltan, minden tartózkodás nélkül a munkáltatók pártjára állt az állam és a kutvaszövetségnek olyan alapszabályokat bocsátott rendelkezésére, amelyek segítségével ez a testület kizárásokkal, terrorral és tagjainak a harc idején való segíelyezésével is kísérletet tehetett a munkások letörésére.

A munkásoknak tehát tiltva volt, hogy sztrájkjal foglalkozzanak, megtiltották azt is, hogy sztrájkban álló tagjaikat segíelyzhessék. A munkáltatóknak azonban megengedték, hogy váltók aláírásával kényszeríthessék társaikat kizárások rendezésére és nem tettek kifogást az ellen sem, ha a kizárás ideje alatt segíelyték azokat, akik erre rászorultak.

Természetes, hogy a munkások ilyen körülmények között azt mondták: „fűtülünk az olyan miniszteri rendeletre, amely ki akar szolgáltatni bennünket ellenfeleinknek”. A nyomor kényszere, az élethez való ösztönös ragaszkodás érzete kergette a munkásokat arra, hogy ne törődjenek azokkal a rendeletekkel, amelyek őket gúzsba akarták kötni. Megalakultak a szabadszervezetek, amelyeket azért neveztek így el, mert ezek tényleg szabadok voltak a belügyminiszter és a

rendőrség pártos felügyeletétől. Nem azért, mintha a belügyminiszter nem szívesen „ellenőrizett” volna a kozákjaival a szabadszervezetekben is, hanem azért, mert ezek a szervezetek ki tudták magukat vonni minden felügyelet alól. A rendőrség hiába keresett, hiába kutatott, mindenütt levegőt talált.

A tiltott szervezetek kitűnően értettek ahhoz, hogy kikerüljék a rendőrség gyámkodását. A belügyminiszter eltiltotta a sztrájkokat, de azért a munkásság minden kedvező alkalmat felhasznált arra, hogy sorsán javítson. A munkáltatók nagy megütközéssel vették tudomásul, hogy ámbátor tilos a gyűjtés, azért sztrájksegély mindig akad. Keserves panaszai nem használtak semmit, mert hiába szaladtak a főpandúrhoz, az nem tehetett semmit a szabad szervezetek ellen.

A sztrájksegélyezésnek a miniszteri tilalom sehol sem volt gátló akadálya. Hogy kezdetben ennek a segélynek a mértéke igen alacsony volt, annak nem a belügyminiszteri pártoskodás volt az oka, hanem a munkások részvétlensége és közönyössége. Ahol a munkások felismerték a szabadszervezeteknek kolosszális értékét, ott a harc idején mindenütt kielégítő segélyeket kaptak. Egyszóval, minél erősebb lett a szabadszervezet, annál többet tudott nyújtani tagjainak, annál hathatósabban támogathatta azokat, akik érdekeik védelmére bérmozgalomba léptek.

A famunkások szabadszervezete nagyon hosszú ideig csak nagyon keveset nyújthatott tagjainak. Elszomorító tény az, hogy a szervezett famunkások között sok ezer olyan akadt, aki tagja volt a szövetségnek, de nem ismerte fel, hogy a szabadszervezet legalább is olyan fontos, mint a szövetség. Természetesen meg tudjuk magyarázni ennek a jelenségnek az okát. A famunkás-szövetség a segélyszolgáltatással közvetlen hasznot nyújt tagjainak. A munkanélküli és utassegély bevitte a szövetségbe azokat is, akik egyébként nem értették meg a munkásmozgalom nagy céljait, hanem egyszerűen kiszámították, hogy a szövetség a munkanélküliség esetére való biztosításnak kitűnő eszköze. Egy esztendei tagság után a szövetség minden tagja olyan összegű segélyt kap, hogy csak több évi befizetés után fizetheti vissza azt az összeget, amelyet igénybe vett. Nyilvánvaló volt tehát, hogy az a famunkás, aki nem iratkozik be a szövetségbe, saját maga ellen követ el vétket, mert hiszen a szövetséghez való tartozás egyúttal azt jelentette, hogy a munkanélküliség idejében a tag jórésztben mentve van a legvégső nyomortól.

A szabadszervezet fontosságának megismerésére már nagyobb intelligencia, sokkal nagyobb öntudatosság kell. A szabadszervezetre ugyanis csak a gazdasági harcok idején van szükség. Ha az iparban béke van, bármilyen nagy legyen is a munkanélküliség, a szabadszervezet nem nyújthat segélyt tagjainak. Az összegyűjtött tőke a harc idejére kell. Hogy tehát a szabadszervezet megerősödhesse, annak első feltétele az volt, hogy a famunkások megértsék a gazdasági harc jelentőségét, hogy tudatára ébredjenek annak, miszerint helyzetük javulásáért nem az önszegélyezés kifejlesztésével érhetik el, hogy nem a saját garasait kell összerakni arra, hogy a nyomorúság napjaiban valahogy eltengődhesse, hanem arra kell törekedni, hogy a munkáltatóktól – megkapják azt a munkadíjat, amelyet joggal követelhetnek, olyan munkadíjat, amely megmenti őket a nyomortól, olyan munkadíjat, amely elég nagy ahhoz, hogy a nyomor és nélkülözés napjaira valamit félretehesse.

Mit használ a legjobban kiépített szervezet, ha az csupán a segélyezéssel foglalkozik? Mit használ az fi munkásságnak, ha a munkanélküliség, betegség

vagy utazás és más esetekben is segélyt kap, ellenben akkor nyomorognia kell, amikor dolgozik? Nem az-e a helyesebb törekvés, ha azt igyekezzünk elérni, hogy a mindennapi élet szükségleteit fedezhessük bőségesen, nem az-e a helyesebb, ha arra törekszünk, hogy amikor munkában vagyunk, akkor jól díjazzanak bennünket, hogy akkor ne 12-14 óra hosszát legyünk kénytelenek a műhelyek egészségtelen levegőjében dolgozni, hanem elég időnk maradjon munka után a szórakozásra és műveltségünk fejlesztésére.

A szabadszervezet ezeknek a törekvéseknek előmozdítására létesült. Ez a szervezet csak akkor nyújt segélyt, ha a munkások kivonulnak az ipartelepekről, ha a munkások azt mondják a munkáltatónak, hogy: „nem dolgozunk addig, amíg jobb munkafeltételeket ki nem vívtunk.” Ilyen eseteikben nélkülözhetetlen: a szabad szervezet. Csak lelkesedéssel és öntudatossággal nem lehet lefolytatni a gazdasági harcokat. Néhány évtized előtt, amikor még a munkáltatók is szervezetlenek voltak, akkor előfordulhatott, hogy a gazdasági mozgalomban álló munkások minden segély nélkül ki tudtak küzdeni gazdasági előnyöket, mert a bérmozgalmak a munkáltatók szervezetlensége folytán csak nagyon rövid ideig tarthattak.

De minél erősebbek lettek a munkáltató-szervezetek, annál nagyobbak lettek azok a nehézségek, amelyeket le kellett küzdeniök. A munkáltatók sem maradtak tétlenül. Sokkal gyorsabban megismerték osztályérdekeiket, mint a munkások és amikor látták, hogy a szervezett tömegekkel csak szervezett erővel állhatnak szembe, akkor alig néhány hónap alatt végrehajtották azt a munkát, amelyet a munkások csak hosszú évek erőfeszítésével létesíthettek.

Természetes, hogy a munkáltatók kicsiny száma könnyebbé teszi a munkáltatók szervezését, mint a munkásokét. Hozzájárul ehhez még az is – amiről különben már megemlékeztünk, – hogy az államhatalom támogatta a munkáltatók törekvéseit és készséggel bocsátotta rendelkezésére azokat az eszközöket, amelyeket a munkásoktól megtagadtak.

Azonban ezzel a tény nyel számolnunk kellett és számolnunk kell. Nekünk nem szabad remélnünk az államhatalom támogatását és már előre is fel kell tételeznünk, hogy minden nagyobb küzdelemben velünk szemben találjuk az államhatalom erejét. Ez azonban nem ok a csüggedésre, hanem ellenkezőleg buzdítás a saját soraink erősítésére, mert ez teszi nyilvánvalóvá azt, hogy csak az a munkáscsoport képes osztályérdekeit megvédelmezni, amelynek kitűnő szervezete van, amelynek a szabadszervezete az illető iparcsoporthoz tartozó munkások legnagyobb százalékát be tudta vonni a szervezetbe.

Mielőtt rátérnénk annak ismertetésére, hogy milyen eszközökkel kell dolgozni azoknak, akik már benn vannak a famunkások szabadszervezetében, a szervezetlen munkások megnyerésére, néhány adattal kívánjuk igazolni, hogy milyen végtelenül fontos a szabad szervezet.

A számok fogják bizonyítani, hogy a szabad szervezet sokkal nagyobb segélyt nyújt tagjainak, mint akármilyen szövetség. Nem azt a segélyt értjük ez alatt, amelyet a harc idején kapnak a munkások, hanem azt a segélynyújtást, amely a munkabérek felemelésében és a munkaidő megrövidítésében nyilvánul meg. Figyelembe kell venni ezeknél a számoknál, hogy az elért eredmények nem egy megszabott időre szólnak, hanem egész esztendőkre, hogy nemcsak a megszorult munkások élvezik ezeket az eredményeket, hanem mindazok, akik a gazdasági harcban résztvettek, a harcoló szakma összes munkásai.

Az elért eredményeket a következő számok tüntetik fel: 1908-ban 10 sztrájk és 18 kizárás volt. E bérmozgalmak közül 7 teljes győzelemmel, 20 részleges győzelemmel végződött, egy mozgalom pedig bukással.

A veszített munkanapok száma 78.720, ez pénzértékben kifejezve 314.880 korona. Sztrájksegélyben kifizetett a szervezet 89.553 koronát, a bérharcokra fordított teljes összeg tehát összesen 404.433 korona.

A bérharcokban résztvett 2109 munkás, akik évente 261.640 korona munkabéremelést nyertek és heti 3 órával megrövidítették a munkaidejüket.

Ebben az esztendőben tehát látszólag veszteségük volt a famunkásoknak, mert az elért eredmények végösszege egy év alatt nem fődözi az eredmények érdekében hozott áldozatokat. Azonban figyelembe kell venni, hogy 1908-ban rossz gazdasági viszonyok voltak, továbbá, hogy ebben az esztendőben volt a budapesti asztalossegédek kizárása, amely egymaga 39.384 munkanapvesztést okozott, ami 157.536 kor. veszteségnek felel meg. Figyelembe kell vennünk még azt is, hogy az elért eredmények nemcsak egy esztendőre szólnak, tehát az első év elmúltával minden további esztendőben a legcsekélyebb áldozat nélkül élvezzük azokat az eredményeket, amelyeket a harcban elértünk.

1909-1910-ben 25 sztrájk és 17 kizárás volt. E bérmozgalmak közül 18 sztrájk teljes győzelemmel végződött, 5 mozgalom pedig bukással.

A veszített munkanapok száma 87.604, ez pénzértékben kiszámítva 350.416 korona. Sztrájksegélyben kifizetett a szervezet 157.411 koronát, a bérmozgalmakra fordított összeg tehát 407.827 korona.

A bérharcokban résztvett 3198 munkás, akik évente 447.720 korona munkabéremelést nyertek és heti 3 órával megrövidítették a munkaidejüket.

Békés egyezséggel elért 4100 munkás heti 2 korona 04 fillér béremelést, ami összesen 434.928 koronát jelent évente. 600 munkás pedig heti 3 órával rövidítette még a munkaidejét.

Ezekben az években tehát a fa munkások már óriási nyereséggel folytatták le bérharcaikat, mert a nyert munkabérek összege már egy esztendőben is több mint kétszer akkora összeget juttatott a részükre, mint amennyit a bérharcokra fordítottak. Hozzájárul még ehez a munkaidő rövidítésében való nyereség, amelyet pénztértékben kifejezni nem is lehet, mert minden munkaidő rövidítés szabályozó, illetőleg emelő hatással van a munkabérekre.

Az 1911-912. év mozgalmairól a következő számok beszélnek: Összesen volt 112 mozgalom. Ebből 23 Budapesten, 89 vidéken folyt le. Érdekelve volt összesen 2401 üzem 12.614 munkással. A mozgalmakból békés egyezséggel 31 végződött 7411 résztvevővel, sztrájkjal végződött 75, 4354 résztvevővel, kizárással végződött 6; 849 résztvevővel. Békés utón 6137 munkás ért el munkaidő rövidítést és pedig: 1517 heti 3 órát, 4620 heti 1 órát. Ugyancsak békés utón 7120 munkás! ért el béremelést és pedig: 400 heti 4.50, 73 heti 3.60, 1470 heti 3.-, 30 heti 2.88, 147 heti 2.44, 3900 heti 2.16, 341 heti 1.92, 390 heti 1.50 és 365 heti 1.20 koronát. Sztrájk segítségével 2783 szaktársért el munkaidő rövidítést és pedig: 16 heti 18 órát, 43 heti 12 órát, 2 heti 6 órát, 2684 heti 3 órát, 26 heti 1½ órát és 12: heti 1 órát. Ugyancsak sztrájk segítségével 3534 munkás éri el béremelést és pedig: 8 heti 6.-, 74 heti 4.80i350 heti 4.50, 29 heti 4- 150 heti 3.60, 50 heti 3.40, 1283 heti :3.-, 89 heti 2.88, 31 heti 2.70, 701 heti 2.40, 10 heti 2.-, 210 heti 1.50 és 549 heti 1.20 koronát. Kizárás folytán, összesen 565 munkás-

nak rövidült a munkaideje heti 3 órával, munkabére ugyanannyinak emelkedett és pedig: 500-nak heti 3.60 koronával és 65-nek heti 1.20 koronával.. Kollektív szerződést kötöttünk összesen a két év alatt 68 esetben, 9216 munkás, érdekében. Veszítettünk összesen sztrájkok folytán 76.773 munkanapot, ami 4 koronájával kitesz 307.092 koronát, kizárások folytán 21.268 munkanapot, ami ugyancsak 4 koronájával 85.072 korona. Kifizettünk a két év alatt sztrájksegélyekre 31.419 korona 51 fillért. A munkabéremelésekből előálló érték egy évben 1,490.883 korona 8 fillér. A veszített munkanapok értéke és a kifizetett sztrájksegélyek összege együtt 423.583 korona 51 fillér. Ezt levonva a nyereség összegéből, marad tisztán 1,067.294 korona 57 fillér.

Ezek a beszédes számok mutatják a szabadszervezet teljes jelentőségét. Az eredmények értékét mindig úgy kell elbírálni, hogy azoknak hatása nemcsak egy esztendőben érvényesül, hanem az évek hosszú soráig, továbbá figyelembe kell vennünk, hogy a már elért eredményeket nem lehet leszállítani. A munkaidő rövidítésével elért eredmények hatása azonban nemcsak emelő hatással bír a bérekre, amint azt már fentebb megemlítettük, hanem azzal, hogy a munkásnak módot nyújt arra, hogy önmagát képezze és műveltségét fejlessze, egyúttal fokozza a harcképességét, képessé teszi őt arra, hogy gazdasági érdekeit nagyobb erővel és elszántsággal védelmezhesse meg.